Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

Рэдакцыя Вострa-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 10—3 гадз.

Адміністрацыя: Завальная № 7, «Белар. Кнігарня».

Год I. Вільня, Нядзеля, 27 ліпня 1919 г. № 56.

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

Весткі Польскага Генэральнага Штабу.

Ад 23 ліпня.

Літоўска-Беларускі фронт.

Атакі непрыяцеля ў кірунку Бакшты-Баровы і на вучастку Валоцкі адбіты контратакай. Апрача таго на ўсім бальшавіцкім фронце крэпкая дзеяльнасьць артылеры, а так сама партый разведчыкаў. Бальшавікі ўсё павялічываюць свае сілы.

Галескі фронт.

Бе перамены.

Галцыйска - Валынскі фронт.

Без еремены. Шмат украінскіх салдатаў перходзяць Збруч на нашу старану і аддаюца ў палон.

Весткі Гаунаго Даводцтва.

Ад 22 ліпня.

Паўночньфронт.

Учора нарiцы нямецкая артылерыя абстрэліва Роева і Залехлін. У начы агонь мінамтаў на Бэмблін. У начы з 20 на 21 г. м. закідаў непрыяцель мінамі Радвонкі. На куяўскім вучастку дужая дзеяльнасьць нямецкіх патрулёў.

Заходній фронт.

Апрача сільнай страляніны і слабага агня мінамётаў ў ваколіцы Зэмбуўка без перамены.

Паўднёвы фронт.

Пад Астроямі нямецкая артылерыя абстрэлівала перадполе нашых пазыцыяў. Каля Гранoўца і Змысьлёнон Лігоцкон прычэпкі нямецкіх патрулёў.

Злучэньне польскай чугункі з нямецкай.

ПАРЫЖ. Англійская місія выехала ў Бжезіны для перагавораў па пытаньню аднаўленьня руху чугункі між Польшчай і Нямеччынай. Пакуль што гутарка ідзе аб таварным руху. У Кшыжэ адбылася канфэрэнцыя ўсіх дырэкцыяў чугункі. Апрацовываўся плян адкрыцьця ўсіх зялезнадарожных лініяў. (П.А.Т.).

Энвэр асуджаны на сьмерць.

КОНСТАНТЫНОПАЛЬ, 8 ліпня. Ваенны суд вынес пастанову ў справе главных сябраў апошняй сувязі «Зъеднаньне» і падаў гэту пастанову ў найвысшую санкцыю. Талаат, Энвэр і Демаль, якія шукаючы ратунку хацелі ўцячы, прысуджаны на сьмерць; экс-Шэйх-уль-Іслам, Муса Кязім, Давід-Бэй, экс-міністр фінансаў асуджаны на 15 гадоў цяжкіх работаў. Ріфаат-бэй, экс-прэзыдэнт Сэнату і Нахім-бэй, экс міністр почтаў і тэлеграфаў апраўданы. Суд над чыноўнікамі абвінавачанымі ў пагромах і забойствах армянаў у Трапезундзе сягоньня ізноў пачаўся.

З Бэрлінскай біржы.

НАУЕН, 24 ліпня. Тыднёвы адчот бэрлінскай біржы. Праэкт уставу абвешчанага ў пачатку тыдня ў справе абавязкавага адданя часьці маемасьці на патрэбы дзержавы зрабіў значны ўплыў на бэрлінскай біржы. Паміма ўсялякіх закідаў трэба прызнаць, што урад спрыяючы цяжкае палажэньне нямецкай прамысловасьці пакідае часьць даходаў ў золаце, каб падняць развіцьце прамысловасьці. (П.А.Т.).

Інтэрнацыянальная сацыалістычная канвэнцыя ў Амстэрдаме.

ЛЕНДАН. 28 ліпня г. г. адбудзецца ў Амстэрдаме інтэрнацыянальная сацыалістычная канфэрэнцыя пры ўчасьці нямецкіх і аўстрыйскіх дэлегатаў. Канфэрэнцыя абсудзіць агульнае палажэньне інтэрнацыянальнага руху ў сувязі з падпісаньнем мірнай ўмовы і апрацуе ўсе падгатоўчые работы для інтэрнацыянальнага сацыалістычнага кангрэсу, які мае быць у Жаневе ў студні 1920 году. Як пішуць кангрэс будзе старацца каб прапусьціць у Расею камісію на чале з Каўтскім, якую мелі пасласць на бэрнскай канфэрэнцыі. (Teims, 14 ліпня).

Усесьветная забастоўка.

АМСТЭРДАМ, 22 ліпня. Прэс - бюро пішэ, што інтэрнацыянальны хаўрус прэдстаўнікаў судаходзтва і мораплаваньня вядзе перагаворы з савецкай Расеяй, каб з 1 верасьня зрабіць агульную забастоўку ва ўсіх партах ўсяго сьвету.

Закрыцьце русскіх газет у Варшаве.

Варшава 23 ліпня 1919 г.

ЗАГАД

Водле 1 параграфа дэкрета ад 7 лютага г. г. аб выняткавым стане, загадываю закрыць часапісь „Эхо", якая выдаецца ў Варшаве, дзеля таго, што выпуск гэтай часапісі водле цяжкіх успамінаў нядаўнай няволі вызываець публічны няспакой і драз-ніць народавыя пачуцьці.

Надзвычайны камісар м. Варшавы і Варшаўскага павету *Фр. Ануш.*

Дзеля гэтых-жа прычын закрыта другая руская часапісь „Свободное Слово".

Падарэўскі ў ратыфікацыйнай камісіі.

На пасяджэньні соймавай ратыфікацыйнай камісіі Падарэўскі зрабіў ніжэйсьледуючую прамову:

«Раман Дмоўскі і я падпісалі трактат з глыбокай пэўнасьцю, што інакш зрабіць нам ня можна. Мы адчувалі ўсё для нас нямілае ў трактаце, але таксама і радаснае. Мы споўнілі свой абавязак. Лепш працаваць мы не маглі. У трактаце Польшчы з Нямеччынай істнуюць не карыстныя для нас перамены. У гэтым кірунку працавалі банкіры, капіталісты, амэрыканскіе жыды, а таксама англійская «Labuor party». Дзіўна, што ў гэтым стасунку старонныі капітал і прэса ўгайшлі ў паразуменьне на некарысьць Польшчы.

Варункі трактату аб нацыянальных меньшасьцях заправды непрыемны для нас. Гэтыя правы былі зацьверджаны перад перамірыям. Над гэтым працаваў чужы капітал.

Што найбольш крыўдзіць нас, гэта прызнаньне праў мовы і культуры для немцаў, жыхароў Польшчы, тады як гэткія-ж правы не гарантараваны палякам ў Нямеччыне. Трэба, каб сойм падняў справу палякоў ў Нямеччыня, калі яна будзе прыймацца ў лігу народаў.

Ня сымпатычна для нас міжнародаўляньне Віслы. Калі мы пратэставалі процїў гэтага, нам вытлумачылі, што жаданьнем Лігі народаў будзе міжнародаўляньне ўсіх рэкаў.

У справе выплаты рускіх даўгоў няпрыемна для нас форма выплаты. Мы былі да гэтага прыгатаваны і лічылі, што унікнуць гэтага нямагчыма. Няпрыемна была што пастанова аб гэтым была нам даручана перад самым выездам у Вэрсаль у апошнюю мінуту перад падпісаньнем трактату, дзеля гэтага нашы пратэсты былі без рэзультатаў. У канцы прамовы старшыня міністраў прасіў камісію прыняць трактат з даверьем і прадставіць яго сойму для ратыфікацыі.

З газэт.

У Беластоку ўжо 9-ты тыдзень выходзіц тыднёвая часопісь «Chata Polska», прызначэная для селян. «Ch. P.» даволі зручна іграе на цемнаце народнай, а яе спэцыяльнась ігра на словах:—каталік—паляк,—як быццым не паляк ня можэ быць каталіком. За беларусоў «Ch. P.» прызнае толькі праваслаўных, каталікоў-беларусоў цэліком забірае пад сваю апеку.

Гэткую ігру на цемнаце асабліва любіць польская эндэцкая партыя, якая складаецца с паноў і подпанкоў, якіе яўляюцца аткрытымі ворагамі нават свайго, польскаго народу. Для нас беларусоў эндэцыя вораг падвойны, бо ён настае на нашу мову, на наш нацыянальны быт. Газэта пішэ:

«Усе ў Польшчы роўны сабе і маюць роўны голас у справах публічных. Нашых праваслаўных суседзей беларусоў ня лічым ворагамі, а за братоў, з якімі мы хочэм жыць у згодзе. Калі хочуць карыстаць з дабрадзейств, якіе дасць ім Польшча, ніхай нам пададуць свае далоні, дык перэканаюцца, што будуць мець у Польшчы тые самые правы, якіе маюць усе жыхары Польшчы»,

Пакуль што у нас у беларускай гродзеншчыне і віленшчыне далёка не ўсе сабе раўны. Гэто добра ведаюць паны с «Polskaj Chaty».

Найперш ня роўные с палякамі беларусы каталікі, але «P. Ch.» аб гэтым маўчыць. Тады будзем сабе роўны, калі будзем мець роўные правы ў касцелі, школе, у урадах. Беларусы і праваслаўные і каталікі ніколі не былі і ня будуць ворагамі польскаго народу, які зўляецца нам народам братнім і па краві і па долі, бо таксама покрыўджэн доляй.

І мы хочэм жыць з народам польскім у згодзе, але згоду гэту навязаць не даюць нам гэткіе самые фальшывые прыяцелі, як тые што дзействуюць у «P. Ch.».

Калі мы будзем мець роўные правы с палякамі, ня ў Польшчы, а ў сябе дома у сваей, нашыні прадзедамі паліванай крывёй і потам зямлі, а ў першы чарод у Гродзеншчыне і віленшчыне, тады мы убачым дабрадзействы, якіе нам дае Польшча, а пакуль што мы ведаем адно: мы безпраўны.

У ВІЛЬНІ.

Обыск у рэдакцыі «Беларускай Думкі».

Учора 25 ліпня вечэрам у памешчэньне Рэдакцыі «Беларускай Думкі», калі не было нікога там с супрацоўнікаў, увайшоў нейкі паліцэйскі і цэлую гадзіну рабіў сам адзін обыск. Па старонные людзі, бачыўшые гэту „работу" паліцэйскаго, бачылі, што ён забіраў нейкіе паперы з рэдакцыі. Паліцэйскі, забраўшы паперы, не спісаўшы протаколу вышоў. Між іншым Рэдакцыя устанавіла нестачу сьвежа надасланай карэспанэнцыі са Слоніма аб растрэле жандармамі без суда, вучыцеля Бялевіча.

Да арэшту д-ра Шабада.

22 ліпня г. г. д-р Шабад выехаў на амэрыканскім аўтамабілі ў Сьвянцяны, каб прыняць учасьце у разьдзеле амэрыканскіх прадуктаў. На паваротнай дарозе быў затрыманы ў Падбродзе і пад вартай 2-х вайсковых шофэраў прывезен у Вільню. У жандармэрыі (Юр'яўскі № 8) пасьля 2-х гадзіннага сьледзтва д-ра Шабада адпусьцілі.

Беларусь.

З ГОРАДНІ.

(Ад нашых караспандэнтаў)

У нядзелю 19-га ліпня ў месце Горадні адбылася першая пастаноўка беларускага тэатру—грамадой маладзі, якая так нядаўна была згуртавана некалькімі сьвядомымі беларусамі пад нацыянальны штандар Беларускага Грамадзянства. Прагледзеўшы ўсю працу гэтых людзей, мы павінны адзначыць, што іх праца дужа добрая і мае на агул добры сьпех. Так калі былі пастаўлены дзьве пьесы—адна „Як яны жаніліся", а другая „Паў рэвізыі", то яны прайшлі пад нізмоўкаемы шум воплескаў, людзі шчыра жалі артыстам рук, за іх працу. Відно, што ўсе дужа цікавяцца беларускім тэатрам бо, ўсе мейсцы былі заняты публікай. Шчыра вітаючы тых сяброў, якія так многа папрацавалі над пастаноўкаю беларускага тэатру—жадаем ім яшчэ шмат зрабіць дзеля карысьці нашай Бацькаўшчыны.

М. Груша.

Што чуваць ў Горадні.

На днях арыштавана беларуская вучыцелька Паўліна Медзіолко, якая знаходзіцца ў Горадзенскай турме, а таксама арыштованы старшыня камітэту маладзі ў Горадні — Кастусь Салонэк.

В—ы.

Рэдактар і выдавец Э. Падайскі.

Хто прыезджае у Вільню мае хоць калiуца часу пахваліцца сваімі мясцовымі, месьцячковымі ці вясковымі навінамі; хто хоча сам давецца аб патрэбных яму і грамадз беларускіх справах і навінах ці дастаць беларускую літэратуру,—хай ён будзе ласкау не абмінуць свою беларускую Рэдакцыю.

Пазволено ваеннаю цэнзураю. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Сранаўская, 23